

Saatja: Krista Tamm <krista.tamm@akadeemia.ee>
Saadetud: 12.10.2026 07:45
Adressaat: HM - HTM <hm@hm.ee>; press - HTM <press@hm.ee>; info - MKM <info@mkm.ee>; press - MKM <press@mkm.ee>; <vminfo@mfa.ee>; <press@mfa.ee>; Eesti Teadusagentuur - ETAG <etag@etag.ee>; press - ETAG <press@etag.ee>; Enta <enta@olev.akadeemia.ee>; <info@tftak.eu>; <biocc@biocc.eu>; <ccht@ccht.ee>; <info@cyber.ee>; <press@cyber.ee>; Eesti Geoloogiateenistus - EGT <Info@egt.ee>; Erki Peegel - EGT <erki.peegel@egt.ee>; <eki@eki.ee>; <turundus@eki.ee>; kirmus <kirmus@kirmus.ee>; <heidi-maarja.melts@kirmus.ee>; <eka@artun.ee>; <laura.juristo@artun.ee>; <info@emu.ee>; <kristina.kurm@emu.ee>; <info@eamt.ee>; <press@eamt.ee>; <erm@erm.ee>; <press@erm.ee>; <ebs@ebs.ee>; <kadri.tammearu@ebs.ee>; <info@icosagen.com>; <akadeemia@mil.ee>; <mari-liis.paaren@mil.ee>; <kbfi@kbfi.ee>; <info@metk.agri.ee>; <press@metk.agri.ee>; <pb@protobios.com>; <info@stacc.ee>; <info@taltech.ee>; <turkom@taltech.ee>; <tlu@tlu.ee>; <pr@tlu.ee>; <info@ut.ee>; <avalik@ut.ee>; üldmeil - TAI <tai@tai.ee>; Valdo Jahilo - TAI <valdo.jahilo@tai.ee>; <wi@wi.ee>
Teema: Avalik pöördumine: Eesti teadus on suurem kui Eesti

Tähelepanu! Tegemist on välisvõrgust saabunud kirjaga. Tundmatu saatja korral palume linke ja faile mitte avada. Eesti teadus on suurem kui Eesti Eesti Teaduste Akadeemia teaduse ja kõrghariduse komisjoni avalik pöördumine

12. oktoober 2026

Eesti teadus- ja arendustegevuse, kõrghariduse ja innovatsiooni kestlikkus eeldab järjepidevat tähelepanu järelkasvule, talentide arengule ja karjäärivõimalustele. Eesti Teaduste Akadeemia teaduse ja kõrghariduse komisjon peab vajalikuks talendipoliitikat, mis käsitleb teaduse, arendustegevuse, innovatsiooni ja ettevõtluse ehk TAIE süsteemi omavahel seotud tervikuna. Selline poliitika peab toetama Eestis tegutsevate teadlaste ja tippspetsialistide arengut ning looma tihedamad sidemed välismaal töötavate ja õppivate Eestiga seotud teadlaste, arendus- ja innovatsioonispetsialistide ning teiste kõrge kvalifikatsiooniga ekspertidega.

Välismaal tegutsevate Eestiga seotud teadlaste ja tippspetsialistide teadmised, kogemused ja rahvusvahelised kontaktid saavad toetada nii Eesti teadust ja kõrgharidust kui ka innovatsiooni ja teadusmahukat ettevõtlust. Side Eestiga võib põhineda päritolul, siin omandatud haridusel või töökogemusel. Koostöö avardeb ka Eestis tegutsevate teadlaste, uurimisrühmade, teadusmahukate ettevõtete ja avaliku sektori võimalusi, näiteks nõustamise, ideekorje, eksperthinnangute, ühiste projektide ja rahvusvaheliste uurimisvõrgustike kaudu.

Komisjon teeb ettepaneku luua koostöövõrgustik, mis ühendab Eestis ja välismaal tegutsevaid Eestiga seotud teadlasi, kraadiõppureid ning teadus-, arendus- ja innovatsioonivaldkonna tippspetsialiste akadeemilisest ja avalikust sektorist ning teadusmahukatest ettevõtetest. Võrgustiku kujundamine eeldab Haridus- ja Teadusministeeriumi, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi, Välisministeeriumi, Eesti Teadusagentuuri, Eesti Teaduste Akadeemia, Eesti Noorte Teaduste Akadeemia, ülikoolide, teadus- ja arendusasutuste ning teadusmahukate ettevõtete ja neid esindavate seltside koostööd. Võrgustik peab pakkuma osalejatele praktilist kasu: informatsiooni töö-, õppe- ja rahastusvõimaluste kohta, abi koostööpartnerite leidmisel ning võimalusi erialaseks suhtluseks. Eraldi tähelepanu vajavad magistrandid ja

doktorandid, kelle sidemed Eesti teadlaskogukonnaga peaksid kujunema juba õpingute ajal. Võrgustikku võiks vedada Eesti Teadusagentuur, kasutades olemasolevaid lahendusi, sealhulgas Eesti Teaduse Infosüsteemi (ETIS), ja hoides halduskoormuse väikese. Osalemine ja andmete jagamine peavad olema vabatahtlikud ning osaleja otsustab, millised andmed on avalikud ja millist infot ta soovib saada.

Võrgustiku kaudu tekkivat koostööd ja Eestis teadlaskarjääri alustamist või jätkamist tuleb komisjoni hinnangul toetada sobivate rahastusmeetmetega. Komisjon teeb ettepaneku luua Eesti Teadusagentuuri juurde kaks teineteist täiendavat toetusmeetet: koostöögrant ja naasmisgrant. Meetmete tingimused ja taotluste hindamine peavad olema läbipaistvad ning nende rahastamine peaks põhinema täiendavatel vahenditel.

Koostöögrant aitab kujundada püsivat teadus- ja arenduskoostööd välismaal tegutsevate Eestiga seotud teadlaste ja Eesti partnerite vahel, sealhulgas teadusmahukate ettevõtetega. Grant toetab ühiseid uurimisprojekte, külastusi, kaasjuhendamist, väitekirjade oponeerimist ja rahvusvaheliste projektitaotluste ettevalmistamist ega eelda teadlase Eestisse kolimist.

Naasmisgrant toetab nii Eestist välismaale siirdunud teadlaste tagasipöördumist kui ka välismaal sündinud Eestiga seotud teadlaste Eestisse asumist, arvestades nende karjäärietappi ja teadustöö vajadusi. Toetuse eelduseks peab olema sobiv töökeskkond ning vastuvõtva asutusega sõlmitud konkreetne kokkulepe töötingimuste ja karjäärivõimaluste kohta ka pärast grandi lõppu. Grandiga kaasneb vajaduspõhine kolimis- ja pere kohanemise tugi ning kontaktpunkt praktiliste küsimuste lahendamiseks. Naasmisgrantide üle otsustamisel peab lähtuma Eesti teaduse ja kõrghariduse strateegilistest vajadustest.

Komisjon teeb ettepaneku, et Haridus- ja Teadusministeerium, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium, Välisministeerium, Eesti Teadusagentuur, teadus- ja kõrgharidusasutused ning teised huvitatud osapooled koostaksid ühise tegevuskava Eestis ja välismaal tegutsevate teadlaste, kraadiõppurite ning teadusmahuka ettevõtluse spetsialistide võrgustiku käivitamiseks ning koostöö- ja naasmisgrandi loomiseks. Tegevuskavas tuleks määratleda võrgustiku sihtrühmad, eesmärgid, teekaart, teavitamistegevused ja haldusviis, samuti osaliste vastutus ning tegevuste ajakava.

Lisainfo: Marek Tamm, Eesti Teaduste Akadeemia teaduse ja kõrghariduse komisjoni esimees,

2025. aasta kevadel akadeemik Marek Tamme juhtimisel moodustatud laiem eesmärk on Eesti teadus- ja arendustegevuse ning kõrghariduse strateegiliste probleemide analüüsimine ja lahenduste pakkumine tihedas koostöös ülikoolidega, valitsust nõustava teadus- ja arendustegevuse ning innovatsiooni poliitika nõukoguga TAIP, ministeeriumitega, Riigikoguga ja teiste partneritega.

Teate edastas:

Krista Tamm

Kommunikatsioonijuht

Eesti Teaduste Akadeemia

5343 3341